

Mededeling Commissie van advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit

Den Haag, 7 juni 2011

Aan:

De ambtenaren van de burgerlijke stand
De ambtenaren van de gemeentelijke basisadministratie

Officiële mededeling nr. 1/2011 inzake de registratie van wijziging van de geslachtsnaam in het buitenland door huwelijk of andere wijziging van de burgerlijke staat in het buitenland

Op 15 februari 1999 is de Wet conflictenrecht namen (WCN) onder meer aangevuld met artikel 5a, eerste lid, waarvan de tekst als volgt luidt: *Indien de geslachtsnaam of de voornamen van een persoon ter gelegenheid van de geboorte buiten Nederland zijn vastgelegd of als gevolg van een buiten Nederland tot stand gekomen wijziging in de persoonlijke staat zijn gewijzigd, een en ander met inachtneming van ter plaatse geldende regels van internationaal privaatrecht, en zijn neergelegd in een overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie opgemaakte akte, worden de aldus vastgelegde of gewijzigde geslachtsnaam of voornamen in Nederland erkend. De erkenning kan niet wegens strijd met de openbare orde worden geweigerd op de enkele grond dat een ander recht is toegepast dan uit de bepalingen van deze wet zou zijn gevolgd.*

Buiten Nederland bepaalde naam kan worden erkend

Op grond van het betreffende artikel kan een wijziging van de geslachtsnaam als gevolg van een verandering in de persoonlijke staat in het buitenland – bijvoorbeeld een huwelijk, maar ook een geregistreerd partnerschap, een echtscheiding, een erkenning, een adoptie, een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap of een wettiging zonder erkenning – vastgelegd in een door een bevoegde instantie opgemaakte akte, in Nederland worden erkend. In de praktijk rees de vraag of in een dergelijk geval de door huwelijk of andere wijziging in de persoonlijke staat in het buitenland gewijzigde geslachtsnaam voor Nederlanders moest worden overgenomen, ook als betrokkene dat niet wenste.

De uitspraak van de Hoge Raad van 26 september 2008, NJ 2009, 317; LJV BD5517, geeft hier duidelijkheid over. De Hoge Raad oordeelt dat de in het namenrecht geldende hoofdregel, dat de naam wordt beheerst door het nationale recht van betrokkene, er toe leidt dat artikel 5a WCN moet worden beschouwd als een uitzonderingsregel.

Onder verwijzing naar de ontstaansgeschiedenis van artikel 5a geeft de Hoge Raad aan, dat het betreffende artikel de ambtenaar van de burgerlijke stand en de GBA-ambtenaar de bevoegdheid geeft, en derhalve niet de verplichting oplegt, tot registratie van de gewijzigde geslachtsnaam blijvend uit de buitenlandse akte.

Keuzemogelijkheid

Dit betekent dat als – bijvoorbeeld – door een in Nederland wonende Nederlander een buitenlandse huwelijksakte wordt overgelegd waarin de geslachtsnaam is gewijzigd, deze gewijzigde geslachtsnaam kan worden geregistreerd als betrokkene dat wenst. Als betrokkene dit niet wenst zal de ambtenaar van de burgerlijke stand of de GBA-ambtenaar aan die wens gevolg moeten geven. Ter bevordering van de rechtszekerheid is het van belang dat de keuze van betrokkene schriftelijk wordt vastgelegd.

De bedoelde keuzemogelijkheid is eenmalig. Naar het oordeel van de Commissie strekt de uitspraak van de Hoge Raad zich ook uit tot Nederlanders die niet in Nederland woonachtig zijn en – bijvoorbeeld – hun buitenlandse huwelijksakte op grond van artikel 1:25 BW laten inschrijven in het register van de Haagse burgerlijke stand of hun Nederlandse geboorteakte willen laten wijzigen.

Praktijkvoorbeeld 1

In Turkije is op 10 maart 2010 het huwelijk voltrokken tussen Yarba, Fame met Karaagac, Ömer.

Mevrouw Yarba is in Nederland geboren en bezit de Nederlandse en de Turkse nationaliteit. In het meertalig uittreksel uit de huwelijksakte is opgenomen als geslachtsnaam na huwelijk, de naam van haar echtgenoot: Karaagac. Betrokkene wenst dat haar geslachtsnaam in Nederland niet wordt gewijzigd. Betrokkene wordt verzocht deze keuze schriftelijk te bevestigen. Noch de geboorteakte noch de gemeentelijke basisadministratie worden gewijzigd. Van deze keuze kan een aantekening op de persoonslijst van betrokkene worden geplaatst.

Praktijkvoorbeeld 2

Op 2 februari 1995 is in Zwitserland het huwelijk voltrokken tussen Rancetti, Beatrice en Heussler, Willy, beiden van Zwitserse nationaliteit. Mevrouw Rancetti verkrijgt naar Zwitsers recht de geslachtsnaam van haar echtgenoot: Heussler. Het echtpaar woont al enige jaren in Nederland en heeft de Nederlandse nationaliteit verkregen. De geslachtsnaam is bij naturalisatie niet gewijzigd. Het echtpaar gaat scheiden en de echtscheiding wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van 's-Gravenhage. Mevrouw Heussler verzoekt haar geslachtsnaam te wijzigen in Rancetti, haar oorspronkelijke familienaam. Dit verzoek kan **niet** worden gehonoreerd. Betrokkene had haar geslachtsnaam moeten wijzigen ter gelegenheid van haar naturalisatie.

Geboorteakte

De Commissie acht het – gelet op het bepaalde in artikel 1:6 BW – van belang dat de registratie van de in het buitenland gewijzigde geslachtsnaam in de GBA niet leidt tot een afwijking van de geslachtsnaam die van betrokkene in zijn of haar Nederlandse geboorteakte is vastgelegd. Indien de keuze van betrokkene zou leiden tot registratie van een andere geslachtsnaam in de GBA dan die is opgenomen in zijn of haar Nederlandse geboorteakte, zal daarom eerst op grond van artikel 1:20a, derde lid, BW een latere vermelding betreffende wijziging geslachtsnaam aan de geboorteakte moeten worden toegevoegd. Pas daarna kan de gewijzigde geslachtsnaam in de GBA worden geregistreerd, waarbij de geboorteakte wordt gebruikt als brondocument zoals bedoeld in artikel 36, tweede lid, onder a, Wet GBA.

Naam alleen in GBA

Indien van betrokkene de geslachtsnaam niet is vastgelegd in een Nederlandse geboorteakte, kan de gewijzigde geslachtsnaam rechtstreeks in de GBA worden geregistreerd, waarbij het buitenlandse brondocument (de huwelijksakte met vermelding van de gewijzigde geslachtsnaam) wordt gebruikt als brondocument zoals bedoeld in artikel 36, tweede lid, onder c, Wet GBA. Ter bevordering van de rechtszekerheid is het van belang dat ook deze keuze van betrokkene schriftelijk wordt vastgelegd en daarvan aantekening in desbetreffende categorie van de persoonslijst wordt gedaan.

Andere naamswijzigingen

De keuze kan op dezelfde wijze ook plaatsvinden indien de naamswijziging van een Nederlander in het buitenland tot stand is gekomen door een andere wijziging van de persoonlijke staat dan het huwelijk zoals registratie van een partnerschap, echtscheiding of geboorte uit een ongehuwde moeder. Ook dan geldt dat artikel 5a WCN de bevoegdheid maar niet de verplichting tot registratie van de gewijzigde naam met zich brengt. Ook in deze gevallen is het van belang dat, ter bevordering van de rechtszekerheid, deze keuze van betrokkene schriftelijk wordt vastgelegd.

Praktijkvoorbeeld 3

Een ongehuwde Nederlandse vrouw bevalt in Marokko van een kind. Het kind heeft geen vader, maar krijgt wel een geslachtsnaam, die afwijkt van haar eigen naam. Terug in Nederland wordt deze naam erkend, tenzij de vrouw dat niet wenst. Dan kan zij er alsnog voor kiezen dat de geslachtsnaam van haar kind wordt bepaald naar Nederlands recht.

Oude gevallen

De Commissie meent dat de bedoelde keuze ook kan gelden voor die gevallen waarin het betreffende rechtsfeit, inclusief de wijziging van de geslachtsnaam, al is geregistreerd zonder dat betrokkene dat wenste. In die gevallen waarin het rechtsfeit, inclusief de (ongewenste) wijziging van de geslachtsnaam, is geregistreerd vóór 15 februari 1999 (de datum waarop artikel 5a WCN in werking is getreden) kan een beroep worden gedaan op artikel 6 van de WCN. Ook in deze gevallen zal de alsnog gedane eenmalige keuze schriftelijk moeten worden vastgelegd.

*De voorzitter,
I. Jansen.*